

KLAGANDE

Allmänna ombudet för socialförsäkringen

MOTPART

██

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 28 maj 2018 i mål nr 4445-17, se bilaga A

SAKEN

Bostadsbidrag

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

Enligt uppgifter i folkbokföringen är ██████████ och ██████████ gifta med varandra. Samtidigt är de inte folkbokförda på samma adress utan ██████████ är folkbokförd på den adress där hans andra registrerade maka bor. Försäkringskassan beviljade ██████████ preliminärt bostadsbidrag för perioden december 2016–november 2017 som ensamstående men beräknade bidraget bl.a. utgående från hennes och ██████████ gemensamma inkomster.

YRKANDE M.M.

Allmänna ombudet för socialförsäkringen yrkar att [REDACTED] ska få rätt till bostadsbidrag som ensamstående och att [REDACTED] inkomster inte ska påverka bostadsbidragets storlek. Till grund för detta anförs följande. Skatteverkets bedömning av om förutsättningar finns för att registrera ett utländskt äktenskap är av summarisk karaktär och är inte avgörande för hur äktenskapet ska bedömas i andra sammanhang. I bostadsbidragshänseende bör det endast vara möjligt att vara gift eller sambo med en person.

Förvaltningsrättens dom har lett till att [REDACTED] betraktas som gift med [REDACTED] och hans inkomster har beaktats när hon i ett senare beslut beviljats bostadsbidrag. På så vis uppbär [REDACTED] bostadsbidrag för två olika bostäder – vilket inte är förenligt med lagstiftningens systematik.

[REDACTED] har fått tillfälle att yttra sig över allmänna ombudets överklagande men har inte hörts av.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

I allmänhet bör Försäkringskassan och domstolar godta uppgifter i folkbokföringsregistret om att två personer är gifta med varandra. Kammarrätten utgår därför från förhållandet att [REDACTED] är gift med [REDACTED], som enligt folkbokföringen även är gift med en annan kvinna. Uppenbarligen har Skatteverket godtagit att [REDACTED] är gift med två kvinnor och i folkbokföringen registrerat honom som gift med båda. Vilka rättsverkningar en sådan registrering får beror på omständigheterna i det enskilda fallet samt på den lagstiftning som ska tillämpas, i detta fall bestämmelserna om bostadsbidrag i socialförsäkringsbalken.

[REDACTED] har alltså ansökt om bostadsbidrag som ensamstående trots att hon är registrerad som gift i folkbokföringen. Enligt 95 kap. 5 §

socialförsäkringsbalken avses med makar när det gäller bostadsbidrag makar som lever tillsammans. Enligt 95 kap. 7 § samma balk ska personer som är gifta med varandra anses bo tillsammans om inte den som ansöker om bostadsbidrag eller den som får bidraget visar något annat. Att makar är folkbokförda på olika adresser kan i normalfallet leda till antagandet att de inte heller lever tillsammans. När det är fråga om ett polygamt äktenskap kan dock ett sådant förhållande inte ensamt innebära att två makar inte ska anses leva tillsammans. Det förhållandet att [REDACTED] är folkbokförd på en annan adress än hos [REDACTED] innebär alltså inte i sig att paret inte ska anses som gifta när det gäller ansökan om bostadsbidrag. Någon närmare utredning om hur [REDACTED] och [REDACTED] har ordnat sitt boende finns inte i målet. [REDACTED] har därför inte heller visat att hon inte bor tillsammans med [REDACTED] och paret får därför i detta sammanhang betraktas som makar. [REDACTED] har därför inte rätt till bostadsbidrag som ensamstående.

Enligt 95 kap. 8 § socialförsäkringsbalken ska ansökan om bostadsbidrag som avser makars bostad vara gemensam, om det inte finns särskilda skäl för att ansökan görs av den ena maken. Det förhållandet att [REDACTED] [REDACTED] make dessutom är gift med en annan kvinna är inte särskilda skäl för att hon ska få ansöka om bostadsbidrag ensam. Allmänna ombudets överklagande ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Mikael Ocklind

Ann-Charlotte Borlid
referent

Emelie Dahlgren

/Linn Bergenfelz

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

DOM
2018-05-28
Meddelad i Göteborg

Mål nr
4445-17

Avdelning 3

KLAGANDE

Allmänna ombudet för socialförsäkringen
103 51 Stockholm

MOTPART

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

ÖVERKLAGAT BESLUT

Försäkringskassans beslut den 13 februari 2017

SAKEN

Bostadsbidrag enligt socialförsäkringsbalken, förkortad SFB

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet på så sätt att [REDACTED] inte har rätt till bostadsbidrag för den i målet aktuella perioden.

Dok.Id 534399

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 53197 400 15 Göteborg	Sten Sturegatan 14	031 - 732 70 00 E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se	031 - 711 78 59	måndag–fredag 08:00–16:00

DET ÖVERKLAGADE BESLUTET

Försäkringskassan har beslutat att bevilja [REDACTED] bostadsbidrag från december 2016 till och med november 2017 med beloppet 2 400 kr för december 2016 och med beloppet 2 800 kr för resterande månader i perioden. Försäkringskassan har räknat med 73 109 kr som inkomst för [REDACTED] och 180 000 kr i inkomst för hennes make [REDACTED].

YRKANDEN

Allmänna ombudet för socialförsäkringens överklagande

Allmänna ombudet för socialförsäkringen har överklagat beslutet och yrkar i första hand att [REDACTED] inte har rätt till bostadsbidrag. I andra hand yrkas att om [REDACTED] betraktas som ensamstående ska hennes rätt till bostadsbidrag beräknas endast grundat på hennes egna inkomster. Till stöd för överklagandet anför ombudet följande.

Frågan i målet gäller hur rätten till bostadsbidrag ska bedömas när den försäkrade söker bostadsbidrag som ensamstående men har en make som växelvis bor hos henne och sin andra hustru. [REDACTED] har ansökt om och beviljats bostadsbidrag som ensamstående. Hon är gift med [REDACTED]. [REDACTED] är inte folkbokförd på [REDACTED] adress. Han har beviljats bostadsbidrag för en annan bostad, där han är folkbokförd tillsammans med sin andra hustru, [REDACTED]. Enligt Skatteverkets folkbokföringsuppgifter är [REDACTED] gift med [REDACTED].

Hur ofta [REDACTED] och [REDACTED] bor hos varandra är inte klarlagt. Klart är dock att det rör sig om ett polygamt pågående äktenskap och att de under 2015 gemensamt ansökte om bostadsbidrag. Den ansökan avslogs då

de inte var folkbokförda på samma adress. Av en journalanteckning avseende underhållsstöd från Försäkringskassan, daterad den 22 augusti 2012 framgår att [REDACTED] är gift med [REDACTED] och [REDACTED] ”enligt deras lands lagar” och att han har för avsikt att fortsätta att bilda familj med bägge sina fruar. [REDACTED] och [REDACTED] bor med varandra på ett sätt som närmast är att betrakta som ett växelvist boende.

Regelverket kring bostadsbidrag utgår från de äktenskaps- och samlevandeformer som skyddas av svensk lagstiftning. Detta innebär bland annat att endast två personer kan betraktas som makar. I det överklagade beslutet har Försäkringskassan visserligen accepterat [REDACTED] som ensamstående i bostadsbidragshänseende. Försäkringskassan har dock, med hänvisning till makars försörjningsplikt gentemot varandra, vägt in även [REDACTED] inkomster då man har beräknat bostadsbidragets storlek. Resultatet av beslutet kan visserligen tyckas vara rimligt – sökanden får i praktiken bostadsbidrag räknat på samma sätt som om hon vore gift och sammanbodde med maken- men beslutet innebär samtidigt att ett polygamt äktenskap accepteras av rättsordningen, vilket kan ifrågasättas.

Det finns två sätt att bedöma [REDACTED] rätt till bostadsbidrag. Det ena sättet är att se henne som sammanboende med [REDACTED] och i så fall neka henne bostadsbidrag som ensamstående. Det andra alternativet är att se henne som ensamstående och då bevilja henne bostadsbidrag enbart utifrån egna inkomster.

Till stöd för att hon inte ska ses som ensamstående utan som sammanboende med [REDACTED] kan anföras att [REDACTED] och [REDACTED] har tio gemensamma barn, födda mellan åren 1998 och 2017.

Till stöd för att i bostadsbidragshänseende betrakta [REDACTED] som ensamstående och inte beakta [REDACTED] inkomster vid beräkningen av

hennes bostadsbidrag kan anföras att polygama äktenskap inte ska erkännas av svensk rättsordning. Om man inte betraktar [REDACTED] som i rättslig mening make till [REDACTED] kan det tyckas ologiskt att hans inkomster ska beaktas vid hennes ansökan om bostadsbidrag såsom ensamstående. Att tillämpa generalklausulen i 97 kap. 2 § SFB ter sig tveksamt om man inte ser [REDACTED] och [REDACTED] som makar. Man torde då inte kunna ta för givet att [REDACTED] med sina inkomster bidrar till [REDACTED] hyra eller försörjning.

[REDACTED] är folkbokförd på en annan adress än [REDACTED] och uppbär bostadsbidrag för denna bostad. Eftersom man endast har rätt till bostadsbidrag för den bostad där man är bosatt och folkbokförd kan det också utifrån lagstiftningens systematik ifrågasättas om ens inkomster då ska beaktas vid bedömningen av någon annans rätt till bostadsbidrag när denne person är folkbokförd på en annan adress.

Försäkringskassans inställning

Försäkringskassan anser att överklagandet ska avslås och anför i huvudsak följande. [REDACTED] har ansökt om bostadsbidrag som ensamstående. Försäkringskassan har i samband med prövningen konstaterat att undantagsregeln i 95 kap. 7 § SFB inte kan tillämpas då [REDACTED] faktiskt sammanbor med sin make, i viss omfattning. Lagstiftaren har inte preciserat någon särskild längd i tiden som krävs för att begreppet bor tillsammans ska anses vara uppfyllt. Hennes situation kan inte heller jämföras med någon som sammanbor med en person som saknar uppehållstillstånd. Enligt Försäkringskassan är det en rimlig tolkning av regelverket att [REDACTED] beviljas bostadsbidrag för egen del, men att bidragets storlek minskas med hänsyn tagen till inkomsten hos den man som hon tidvis sammanbor med. För det fall att bostadsbidrag skulle grundas på

endast [REDACTED] egen inkomst skulle bostadsbidraget uppgå till 4 600 kr per månad.

[REDACTED] inställning

[REDACTED] har beretts tillfälle att yttra sig i målet. Hon har inte svarat.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förutsättningar för prövningen

Det allmänna ombudet för socialförsäkringen har en generell rätt att överklaga Försäkringskassans beslut, även till nackdel för enskilda. Den aktuella perioden med bostadsbidrag har nu passerat. Det allmänna ombudet har dock ett berättigat intresse av att få frågan prövad. Således ankommer det på förvaltningsrätten att nu pröva [REDACTED] formella rätt till bostadsbidrag för perioden december 2016 – november 2017.

Utredningen i målet

[REDACTED] är folkbokförd i en lägenhet på [REDACTED]. [REDACTED] är folkbokförd i en annan lägenhet tillsammans med [REDACTED]. Han uppstår bostadsbidrag för den bostaden. [REDACTED] är i folkbokföringsregistret registrerad som make till både [REDACTED] och [REDACTED] och [REDACTED] har 10 gemensamma barn, födda under perioden 1998 – 2017. De har varit gifta med varandra sedan den 2 juni 1997.

Tillämpliga bestämmelser

Av 6 kap. 1 § äktenskapsbalken framgår att makar ska, var och en efter sin förmåga, bidra till det underhåll som behövs för att deras gemensamma och personliga behov ska tillgodoses. Av 6 kap. 2 § äktenskapsbalken framgår att om det som den ena maken ska bidra med inte räcker till för den makens personliga behov eller för de betalningar som den maken annars sköter om för familjens underhåll, ska den andra maken skjuta till de pengar som behövs.

Av 95 kap. 7 § SFB framgår att personer som är gifta med varandra ska anses bo tillsammans om inte den som ansöker om bostadsbidrag eller den som får bidraget visar något annat.

Förvaltningsrättens bedömning

██████████ har beviljats bostadsbidrag som ensamstående. ██████████ är enligt folkbokföringsregistret gift med såväl henne som ██████████. Fråga i målet är hur detta ska beaktas vid prövningen av ██████████ rätt till bostadsbidrag.

Det allmänna ombudet har anfört att ██████████ ska betraktas som ensamstående eftersom svensk rätt generellt inte ska erkänna polygama äktenskap. Intresset av att förhindra månggifte är skyddat i den svenska rättsordningen sedan lång tid tillbaka genom dels förbudet mot tvegifte i 2 kap. 4 § äktenskapsbalken, dels kriminaliseringen av tvegifte i 7 kap. 1 § brottsbalken.

Av prop. 2013/2014:208 s. 25 framgår att det faktum ett utländskt äktenskap erkänns i Sverige innebär att det tillerkänns giltighet som ett äktenskap med

alla de rättsverkningar som följer av ett sådant. Om äktenskapet inte erkänns, saknar det rättsverkningar i Sverige.

Äktenskapet mellan [REDACTED] och [REDACTED] är med stöd av 1 kap. 7 § lagen (1904:26 s.1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap erkänt i Sverige genom att det har registrerats i folkbokföringsregistret. Äktenskapet som sådant är därmed att betrakta som erkänt av rättsordningen. Med detta följer således att alla de rättsverkningar som följer av äktenskap gäller, även när det som i detta fall kan anses vara till nackdel för den enskilde.

[REDACTED] och [REDACTED] är således att betrakta som två personer som lever i ett äktenskap och ska därmed anses bo tillsammans. [REDACTED] kan därmed beviljas bostadsbidrag först om hon kan visa att så inte är fallet. Av utredningen i målet framgår att paret har gemensamma barn, som har fötts regelbundet under en längre tid samt att [REDACTED] ibland bor hemma hos [REDACTED].

Förvaltningsrätten bedömer att [REDACTED] inte har visat att hon och [REDACTED] inte ska betraktas som att de bor tillsammans. [REDACTED] är således inte ensamstående, vilket är ett krav för att hon ska beviljas bostadsbidrag.

Försäkringskassans beslut har därmed varit felaktigt. Det allmänna ombudets överklagande ska således bifallas på så sätt att [REDACTED] inte har rätt till bostadsbidrag för den i målet aktuella perioden.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3104/1 B)

Susanne Nilsson
Chefsrådman

I avgörandet har även nämndemännen Roland Cederlunden,
Emelie Markianos och Stig Marklund deltagit.

Föredragande jurist i målet har varit Isabella Carneström Edman.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom två månader** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om

de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

Sista dagen för överklagande är i regel den dag som genom sitt tal i månaden motsvarar den dag Ni fick del av beslutet. Om Ni fick del av förvaltningsrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om Ni fick del av beslutet en dag med ett tal i månaden som inte finns i slutmånaden löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag. Om Ni fick del av beslutet t.ex. den 31 juli måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 september.

Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.